

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 11.1.2017
Sayı : 1001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bağımsız mahkemelerce yargılamaları yapılarak haklarında verilen kararın kesinleşmesi sonucu özgürlükleri kısıtlanan ve hükümlü statüsünde bulunan kişilerin, cezaların infazında kamu otoritesince önceden belirlenen yükümlülükler uyma zorunlulukları bulunmaktadır. Bu yükümlülük, bir yandan işlenen suçla bozulan kamu düzeninin yeniden sağlanmasını diğer yandan da hükümlünün yeniden topluma kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda da; 5275 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde, kurum hekimi tarafından ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olduğu belirlenen meslek sahibi olmayan hükümlüler ile meslek sahibi olan isteklilerin, kurum imkânları ölçüsünde belirlenen ücret karşılığında atölye veya işyurtlarında çalıştırılabilecekleri düzenlenmiştir.

Herhangi bir mesleği bulunmayan hükümlü, eğitim ve iyileştirme çalışmaları çerçevesinde ve infazın temel amacına uygun olarak tahliye sonrası yaşama hazırlanmak maksadıyla, herhangi bir ruhsal ve bedensel rahatsızlığı bulunmuyorsa çalışmak zorundadır. Bir mesleği bulunan hükümlünün çalıştırılması için "istekli" olması koşulu aranmaktadır.

Hükümlülerin çalıştırılmasına ilişkin madde metine bakıldığında çalışmanın ilk bakışta "ihtiyari" olduğu kanısı uyanabilir. Ancak "çalıştırılma" konusu, Kanunun hükümlülerin yükümlülüklerini düzenleyen altıncı bölümünde düzenlenmiştir. Buna göre çalışma, meslek sahibi olmayan hükümlü için bir yükümlülüktür.

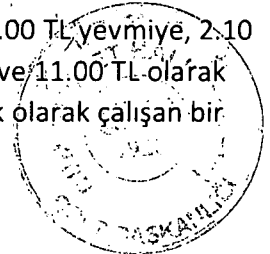
Kanun metnindeki "çalıştırılabilirler" sözcüğü ile mesleği bulunmayan hükümlüye seçim hakkı tanınmamış, ceza infaz kurumu yönetimi için çalışma koşullarının hazırlanmasına ilişkin olanakların zorlanması amaçlanmıştır.

Çalıştırmanın temel amacı, hükümlülerin salıverilmeden sonraki yaşamlarını sürdürebilecek bir meslek veya sanatı öğrenmeleri ya da önceden sahip oldukları meslek veya sanatı koruyup geliştirmeleri olarak belirlenmektedir. Bu nedenle çalışma, hükümlü için hem bir hak ve aynı zamanda bir ödevdir.

Çalıştırma sadece bir meslek öğretme olmayıp aynı zamanda bir iyileştirme faaliyetidir. Bu kapsamda hükümlülerin çalıştırılmasında mesleği olan olmayan ayırımı yapılması infazın temel amacına da aykırılık oluşturmaktadır. Ruh ve beden sağlığı yerinde olan her hükümlünün kurum olanakları ölçüsünde çalıştırılması aynı zamanda çağdaş infaz anlayışının da bir gereğidir.

Ancak ülkemizdeki hükümlüler çalışma koşulları ve aldıkları ücretler bakımından adeta köle düzeninde çalışmaya zorlanmaktadır. Türkiye genelinde çalışan mahkum sayısı 40 bine ulaşmış durumda. Bu mahkumlar öncelikle işyurtları bünyesinde çeşitli ürünlerin üretiminde olmak üzere, mezarlıklardan ot toplama, adliyelerde, misafirhanelerde garsonluk, temizlik gibi çok çeşitli iş kollarında çalıştırılmaktadır. İlk bakışta bu mahkumların çalışarak hem topluma kazandırıldığı hem de para kazandıkları düşünülebilir ancak durum öyle değil ne yazık ki.

Şöyleki; 2015'te hapiste çalışan çırak 7.50 TL, kalfa 8.00 TL, usta 10.00 TL yevmiye, 2-10 TL fazla çalışma ücreti almıştır. 2016 için bu rakamlar sırasıyla 8.50, 9.00 ve 11.00 TL olarak belirlenmiştir, fazla çalışma ücreti ise 2.30 TL olmuştur. Yani hapiste çırak olarak çalışan bir

mahpus, iş kanunu çerçevesinde, haftanın altı günü, sürekli çalıştığında aylık maksimum 195 TL, usta işçi ise aylık 260 TL kazanabilmektedir. Yoğun emek gerektiren işlerde çalıştırılan mahkumlar, yaptıkları işlerle doğru orantılı olarak ücret alamıyorlar ne yazık ki.

Bu özet bilgilerden hareketle, ülkemizdeki çalışan mahkum sayısının net olarak belirlenmesi, mahkumların hangi koşullarda ve hangi iş kollarında çalıştığının yerinde tespit edilmesi, İşyurtları Kurumu'nun mahkumlara ürettirip sattığı ürün çeşitlerinin ve kar oranlarının belirlenmesi, mahkumların aldıkları cüzzi ücretlerin nasıl ve ne şekilde artırılabilirliğinin araştırılması, ülkemiz cezaevi koşulları ile yurtdışında çalıştırılan mahkumların koşullarının kıyaslanması amacıyla; Anayasa'nın 98'nci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Altı Hacılar HAKVERDİ
Ankara

Ahmet AKIN
Balıkesir Milletvekili

Atila Sertel
İzmir Milletvekili

Ali Bektaş

Ömer Fethi Bırcı
Miy. de

Mahmut Tanel
Diyarbakır

Kemal ZETREK
Samsun mv.

Yahya ZARIFIAN
Kocaeli
Miy.

Serajın Parlak
Kadim Durmaz

Onursal ADIGÜZEL
İstanbul

CEYHAN İRGİL
Bursa mv.

Kann Arslan
Denizli
Samsun

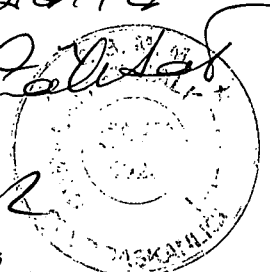
Gaye Usluer
Eskişehir mv.

Gülşen Yılmaz
Görsel YERERCI
İstanbul mv.

Mehmet BEROĞAÇ
Gaziantep

Hilmi Yılmaz
Hafız mv.

Hüseyin YILKIR
Aydın mv.

..... Sayılı Meclis Araştırması Önergelerinin İmza Çizelgesi

[illegible]